

Sygn. akt IV U 750/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 listopada 2018r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Bogusław Łój

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Dejewska vel Dej

po rozpoznaniu w dniu 08 listopada 2018 r. w Zielonej Górze

odwołania R. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 14.03.2018 r. znak (...)

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

przy udziale zainteresowanej B. M.

o składki

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, iż R. M. nie posiada zadłużenia w wysokości określonej tą decyzją z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

SSO Bogusław Łój

sygn. akt IV U 750/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14.03.2018 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że R. M. jest dłużnikiem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, a zadłużenie wraz z należnymi odsetkami za zwłokę naliczonymi na dzień wydania decyzji wynosi łącznie 22.770,71 zł, w tym kwoty szczegółowo wskazane w decyzji z tytułu składek: na ubezpieczenia społeczne – w ramach numerów deklaracji 01-39 za okres od czerwca 2013 r. do września 2015 r.; na ubezpieczenie zdrowotne – w ramach numerów deklaracji 01-39 za okres od lutego 2013 r. do września 2015 r.; na FP i FGŚP – w ramach numerów deklaracji 01-39 za okres od lutego 2013 r. do września 2015 r.

W uzasadnieniu organ rentowy podał, że płatnik składek R. M. nie dopełnił obowiązku określonego w art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w związku z tym ZUS określił wysokość zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, FP i FGŚP.

Decyzja wydana została w związku ze sporządzeniem z urzędu korekt deklaracji rozliczeniowych – zmian na koncie ubezpieczonej B. M. i zgłoszenia jej jako osoby współpracującej.

W odwołaniu od powyższej decyzji płatnik składek wniósł o jej zmianę poprzez uznanie, że nie jest dłużnikiem ZUS z tytułu niezapłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, FP i FGŚP, a także zasądzenie od pozwanego na rzecz strony odwołującej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu płatnik wywodził, że jego żona nie była osobą współpracującą przy prowadzeniu działalności w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, tym samym brak jest podstaw zarówno faktycznych, jak i prawnych do naliczania wyższych składek ZUS, a przez to świadczących o zasadności przedmiotowej decyzji. Wszystkie należne składki zostały przez płatnika opłacone w terminie.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji – również co do tego, że B. M. powinna podlegać ubezpieczeniom społecznym z tytułu współpracy przy prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej w okresach, których dotyczy decyzja.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Płatnik składek R. M. wykonuje działalność gospodarczą pod firmą (...), zarejestrowaną od 22.02.2000 r., której przeważającym przedmiotem jest działalność maklerska związana z rynkiem papierów wartościowych i towarów giełdowych. Stałym miejscem wykonywania działalności gospodarczej jest S., dodatkowym stałym miejscem wykonywania działalności gospodarczej jest Z..

okoliczności niesporne, ustalone na podstawie wpisu w CEIDG

B. M., żona płatnika od 28.08.1998 r., była zgłoszona do ubezpieczeń społecznych przez płatnika w następujących okresach:

- od 31.12.1998 r. do 31.10.2001 r. – jako osoba współpracująca;
- od 05.11.2008 r. do 30.04.2009 r. – jako osoba współpracująca;
- od 01.05.2009 r. do 30.09.2015 r. – jako pracownik.

okoliczności niesporne, ustalone na podstawie akt organu rentowego

Pismem z dnia 23.11.2017 r., doręczonym płatnikowi 04.12.2017 r., a B. M. 12.12.2017 r., organ rentowy zawiadomił płatnika i B. M. o wszczęciu z urzędu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne, FP i FGŚP, na którą składają się należności z tytułu składek za okres od listopada 2012 r. do września 2015 r. w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39.

Zadłużenie, które istnieje zdaniem organu rentowego, wynika ze sporządzonych z urzędu korekt deklaracji rozliczeniowych – zmian na koncie ubezpieczonej B. M. i zgłoszenia jej jako osoby współpracującej.

Płatnik w pisemnych wyjaśnieniach skierowanych do organu rentowego podał, że nie posiada żadnych zaległości wobec ZUS, na bieżąco opłaca wszelkie należne ZUS składki. Nie zgodził się, że jego żona była osobą współpracującą w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W piśmie z dnia 28.12.2017 r. organ rentowy poinformował płatnika, że ten ma prawo wystąpić z wnioskiem o wydanie decyzji w zakresie zmian na koncie ubezpieczonej, jeśli się z nimi nie zgadza.

Płatnik nie złożył takiego wniosku.

Pozwany nie wydał decyzji w sprawie zmiany tytułu ubezpieczeń B. M..

okoliczności niesporne, ustalone na podstawie akt organu rentowego

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie okazało się zasadne i doprowadzić musiało do zmiany zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.), płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy.

Płatnikiem składek w rozumieniu art. 4 pkt 2 ustawy jest pracodawca – w stosunku do pracowników (a); osoba prowadząca pozarolniczą działalność – w stosunku do osób współpracujących przy prowadzeniu tej działalności (r).

Jednocześnie w myśl art. 83 ust. 1 ustawy systemowej, Zakład wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności:

- 1) zgłaszania do ubezpieczeń społecznych;
- 2) przebiegu ubezpieczeń.

W niniejszej sprawie organ rentowy uznał, że B. M., żona płatnika, powinna podlegać ubezpieczeniom społecznym jako osoba współpracująca z płatnikiem przy prowadzeniu działalności, a nie jako pracownik. Wskutek takiego uznania, organ rentowy dokonał z urzędu korekty podstawy podlegania przez B. M. ubezpieczeniom społecznym.

Nie wydał przy tym decyzji w sprawie zmiany tytułu ubezpieczeń B. M., od razu wydając zaskarżoną decyzję o określeniu zadłużenia płatnika z tytułu nieopłaconych składek.

W ocenie Sądu, zaskarżona decyzja jest przedwczesna i nie powinna podlegać na tym etapie w ogóle kontroli sądowej.

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ i art. 477¹⁴ k.p.c.) i tylko w tym zakresie podlega ona kontroli sądu zarówno pod względem jej formalnej poprawności, jak i merytorycznej zasadności. Postępowanie sądowe zmierza do kontroli prawidłowości lub zasadności zaskarżonej decyzji, a w związku z tym wykluczone jest rozstrzygnięcie przez sąd, niejako w zastępstwie organu rentowego, żądań zgłaszanych w toku postępowania odwoławczego, które nie były przedmiotem zaskarżonej decyzji (wyrok SA w Białymstoku z dnia 24.01.2018 r., sygn. akt III AUa 663/17, LEX nr 2471752). Podobnie wykluczone jest rozstrzygnięcie przez sąd kwestii, które nie mieszczą się w zakresie rozstrzygnięcia organu rentowego, zawartego w zaskarżonej decyzji, ale jednocześnie stanowią podstawę jej wydania.

Taką kwestią jest właśnie tytuł podlegania przez B. M. ubezpieczeniom społecznym.

Organ rentowy, działając z urzędu, dokonał określonej czynności – korekty konta ubezpieczonej B. M., uznając, że jest to osoba współpracująca.

Ta aktywność organu rentowego doprowadziła do spełnienia się przesłanki sine qua non ustalenia, że płatnik jest dłużnikiem składkowym.

Tyle że ustalenie tytułu ubezpieczeń społecznych B. M. odbyło się w formie czynności w zasadzie faktycznej, nie znajdując wyrazu w wydaniu przez organ rentowy jakiegokolwiek rozstrzygnięcia, które mogłoby zostać zaskarżone przez stronę.

Organ rentowy nie powinien rozstrzygać o sytuacji prawnej ubezpieczonych, tak jak to miało miejsce w niniejszej sprawie, wyłącznie poprzez takie czynności faktyczne, tzn. samodzielne zmiany na koncie ubezpieczonego. Każdorazowo przepisy art. 83 ustawy systemowej, w indywidualnych sprawach tam wymienionych, a więc również w sprawach zgłaszania do ubezpieczeń społecznych czy przebiegu ubezpieczeń, obligują ZUS do wydania decyzji.

Postępowanie organu rentowego doprowadziło nie tylko do naruszenia prawa płatnika do obrony swoich interesów w postępowaniu administracyjnym, ale też ostatecznie – do wydania decyzji, której istotna przesłanka w ogóle nie może zostać skontrolowana przez sąd w niniejszej sprawie wszczętej odwołaniem płatnika.

Czynności faktyczne (zmiany na koncie) nie mogą zastępować wydania merytorycznego rozstrzygnięcia. Nie zmienia tego fakt, że ZUS zwrócił się do płatnika z informacją, że ten może zawnieioskować o wydanie decyzji w sprawie tytułu ubezpieczeniowego B. M.. Brak decyzji powoduje, że nierozstrzygnięta jest przesłanka wydania decyzji zaskarżonej w niniejszej sprawie.

Sąd nie może na tym etapie prowadzić niniejszego postępowania w celu ustalenia, czy tytuł ubezpieczeń społecznych został przez ZUS ustalony właściwie dla B. M., ponieważ ta kwestia nie mieści się w zakresie zaskarżonego rozstrzygnięcia. Jednocześnie bez rozstrzygnięcia tej kwestii w drodze decyzji – nie powinno dojść do wydania decyzji zaskarżonej.

Zaskarżona decyzja jest zatem przedwczesna i jako taka podlega zmianie.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd orzekł jak w sentencji.